

DZIAŁALNOŚĆ KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH ORGANÓW POMOCY
PRAWNEJ
SYSTEM NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ I PORADNICTWA
OBYWATELSKIEGO
ORAZ
UDZIAŁ OBYWATELI W KONSULTACJACH PUBLICZNYCH

Projekt „Prowadzenie Punktu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Nowym Sączu” współfinansowany ze środków Powiatu Nowosądeckiego.

-Edukacja Szkolna Przeciwko Wykluczeniu Prawnemu prowadzona przez Ministerstwo Sprawiedliwości-

Radca prawny Władysław Pasoń

OCHRONA PRAWNA – DEFINICJA

- *„Ochrona prawna to stała i zorganizowana działalność podejmowana w celu ochrony porządku prawnego oraz praw podmiotowych. Prawo przedmiotowe, czyli zespół norm regulujących wzorce zachowań dotyczących wszystkich potencjalnych adresatów norm, stanowi ochronę zbiorowego interesu ogółu społeczeństwa. Prawo podmiotowe rozumiane jako uprawnienie lub uprawnienia przysługujące określonemu podmiotowi z określonego stosunku prawnego, regulowanego przez normy prawne w znaczeniu przedmiotowym, stanowi podstawę ochrony interesu indywidualnego.”**
- **Krajowe i międzynarodowe organy ochrony prawnej, S. Trojanowski, M. Lewandowski i inni, Olsztyn 2016, str. 3*

CELE I FUNKCJE OCHRONY PRAWNEJ

REPRESJA

- Ma na celu doprowadzenie do zaistnienia stanu sprzed naruszenia prawa
- Następcza wobec naruszenia prawa

PREWENCJA

- Ma na celu zapobieganie naruszeniu prawa
- O charakterze uprzednim

PODZIAŁ ORGANÓW OCHRONY PRAWNEJ

Podział wg **Krajowe i międzynarodowe organy ochrony prawnej*, S. Trojanowski, M. Lewandowski i inni, Olsztyn 2016, str. 3 i n.

ORGANY
JURYSDYKCYJNE

ORGANY
KONTROLI
PRZESTRZEGANIA
PRAWA

ORGANY POMOCY
PRAWNEJ

ORGANY
POJEDNAWCZE
(np. mediator)

ORGANY JURYSDYKCYJNE

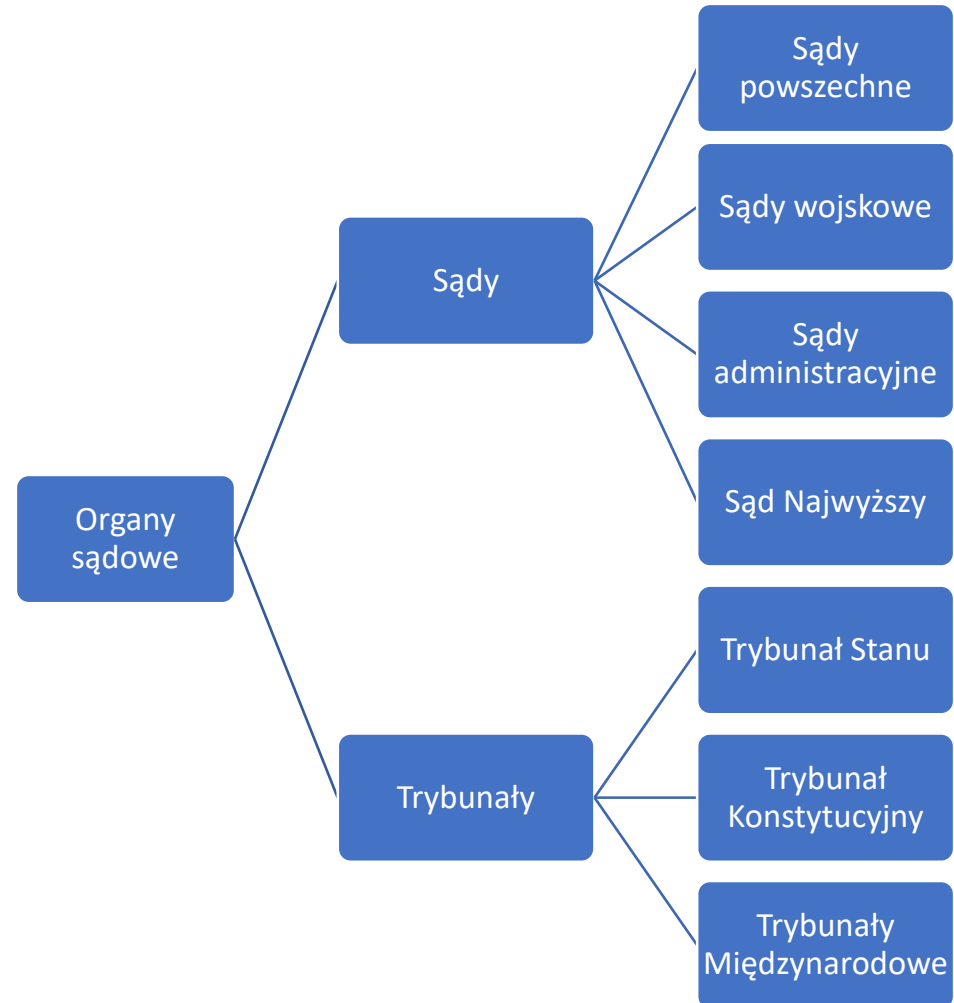
(rozstrzygają spory metodami oraz środkami wskazanymi przez przepisy prawa)

Sądowe

Quasi-Sądowe

Pozasądowe
(np. różnego
rodzaju Inspekcje)

ORGANY SĄDOWE

SĄDY POWSZECHNE

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych
(Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070, t.j.)

Art. 1.

§ 1. Sądami powszechnymi są sądy rejonowe, sądy okręgowe oraz sądy apelacyjne.

§ 2. Sądy powszechne sprawują wymiar sprawiedliwości w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, sądów wojskowych oraz Sądu Najwyższego.

§ 3. Sądy powszechne wykonują również inne zadania z zakresu ochrony prawnej, powierzone w drodze ustaw lub przez wiążące Rzeczpospolitą Polską prawo międzynarodowe lub prawo stanowione przez organizację międzynarodową, jeżeli z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy ją konstytuującej wynika, że jest ono stosowane bezpośrednio.

SĄDY POWSZECHNE – c.d.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych
(Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070, t.j.)

Art. 10.

§ 1. Sąd rejonowy tworzy się dla jednej lub większej liczby gmin; w uzasadnionych przypadkach może być utworzony więcej niż jeden sąd rejonowy w obrębie tej samej gminy.

§ 2. Sąd okręgowy tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch sądów rejonowych, zwanego dalej „okręgiem sądowym”.

§ 3. Sąd apelacyjny tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej dwóch okręgów sądowych, zwanego dalej „obszarem apelacji”.

Art. 11. § 1. Sądy dzielą się na wydziały.

SĄDY POWSZECHNE – c.d.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych
(Dz.U. 2001 nr 98 poz. 1070, t.j.)

W Sądzie Rejonowym można tworzyć wydziały: cywilny, karny, rodzinny i nieletnich, pracy, gospodarczy, ksiąg wieczystych, egzekucyjny;

W Sądzie Okręgowym można tworzyć wydziały: cywilny, karny, pracy, gospodarczy, kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych;

Sąd Apelacyjny dzieli się na wydziały: cywilny, karny, pracy i ubezpieczeń społecznych.

Polskie ustawy procesowe regulują kwestie związane z tym, jakie sprawy trafiają do poszczególnych rodzajów Sądów (właściwość sądów). Na przykład w procedurze cywilnej zasadą jest, iż w I instancji orzeka Sąd Rejonowy (art. 16 kpc: *Sądy rejonowe rozpoznają wszystkie sprawy z wyjątkiem spraw, dla których zastrzeżona jest właściwość sądów okręgowych.*)

SĄDY WOJSKOWE

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych

Art. 1.

§ 1. Sądy wojskowe sprawują w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych w zakresie przewidzianym w ustawach oraz orzekają w innych sprawach, jeżeli zostały one przekazane do ich właściwości odrębnymi ustawami.

§ 2. W wypadkach przewidzianych w ustawach sądy wojskowe sprawują wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych w stosunku do osób nienależących do Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 3.

§ 1. Sądami wojskowymi są wojskowe sądy okręgowe i wojskowe sądy garnizonowe.

SĄDY ADMINISTRACYJNE

Ustawa z dnia 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych
(Dz.U. 2002 nr 153 poz. 1269, t.j.)

Art. 1.

§ 1. Sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej oraz rozstrzyganie sporów kompetencyjnych i o właściwość między organami jednostek samorządu terytorialnego, samorządowymi kolegiami odwoławczymi i między tymi organami a organami administracji rządowej.

§ 2. Kontrola, o której mowa w § 1, sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 2. Sądami administracyjnymi są Naczelny Sąd Administracyjny oraz wojewódzkie sądy administracyjne.

Art. 3.

§ 1. Sprawy należące do właściwości sądów administracyjnych rozpoznają, w pierwszej instancji, wojewódzkie sądy administracyjne.

§ 2. Naczelny Sąd Administracyjny sprawuje nadzór nad działalnością wojewódzkich sądów administracyjnych w zakresie orzekania w trybie określonym ustawami, a w szczególności rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń tych sądów i podejmuje uchwały wyjaśniające zagadnienia prawne oraz rozpoznaje inne sprawy należące do właściwości Naczelnego Sądu Administracyjnego na mocy innych ustaw.

Art. 4. Sędziowie sądów administracyjnych i asesory sądowi w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

SĄD NAJWYŻSZY

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2018 poz. 5, t.j.)

Art. 1. Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

- 1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez: a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne, b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych;
- 2) rozpatrywania spraw dyscyplinarnych w zakresie określonym w ustawie;
- 3) rozpoznawania protestów wyborczych oraz stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz rozpoznawania protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzania ważności referendum;
- 4) opiniowania projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego;
- 5) wykonywania innych czynności określonych w ustawach.

SĄD NAJWYŻSZY

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 2018 poz. 5, t.j.)

Art. 3. Sąd Najwyższy dzieli się na Izby:

- 1) Cywilną;
- 2) Karną;
- 3) Pracy i Ubezpieczeń Społecznych;
- 4) Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych;
- 5) Dyscyplinarną.

TRYBUNAŁ STANU

Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Dz.U. 1982 nr 11 poz. 84, t.j.)

Art. 198 Konstytucji RP:

1. Za naruszenie Konstytucji lub ustawy, w związku z zajmowanym stanowiskiem lub w zakresie swojego urzędowania, odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu ponoszą: Prezydent Rzeczypospolitej, Prezes Rady Ministrów oraz członkowie Rady Ministrów, Prezes Narodowego Banku Polskiego, Prezes Najwyższej Izby Kontroli, członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, osoby, którym Prezes Rady Ministrów powierzył kierowanie ministerstwem, oraz Naczelnym Dowódca Sił Zbrojnych.
2. Odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu ponoszą również posłowie i senatorowie w zakresie określonym w art. 107.
3. Rodzaje kar orzekanych przez Trybunał Stanu określa ustawa.

Art. 201 Konstytucji RP: Organizację Trybunału Stanu oraz tryb postępowania przed Trybunałem określa ustawa.

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

- Sąd konstytucyjny, dokonuje sądowej kontroli konstytucyjności prawa;

Art. 188 Konstytucji RP:

Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,
- 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami,
- 4) zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych,
- 5) skargi konstytucyjnej, o której mowa w art. 79 ust. 1.

Art. 189. Konstytucji RP:

Trybunał Konstytucyjny rozstrzyga spory kompetencyjne pomiędzy centralnymi konstytucyjnymi organami państwa.

Art. 190 ust. 1 Konstytucji RP: Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne

TRYBUNAŁY MIĘDZYNARODOWE

- **Europejski Trybunał Praw Człowieka** – Strasburg, organ sądowy Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, orzeka w sprawach dotyczących praw człowieka, rozpatruje Skargi obywatel państw członkowskich Rady Europy, które Konwencję przyjęły;
- **Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej** – Luksemburg, instytucja sądowa UE, prócz funkcji orzeczniczych, wydaje także tzw. opinie doradcze, a także w zakresie swych funkcji posiada także arbitraż;
- **Międzynarodowy Trybunał Karny** – Haga, międzynarodowy trybunał, którego zadaniem jest sądownictwo osób oskarżanych o najcięższe zbrodnie, np. ludobójstwo, zbrodnie przeciw ludzkości czy zbrodnie wojenne.

ORGANY QUASI-SĄDOWE

- *„Organy quasi-sądowe to organy powołane i odpowiednio zorganizowane w celu orzekania, działające na podstawie własnych kompetencji, nie mające upoważnienia do orzekania w imieniu państwa i nie posiadające przynajmniej jednej z cech sądów w znaczeniu materialnym, np. Komisja Prawa autorskiego, Izba Morska, Urząd Patentowy, sąd polubowny i międzynarodowy arbitraż handlowy, Samorządowe Kolegia Odwoławcze.”**

*Krajowe i międzynarodowe organy ochrony prawnej, S. Trojanowski, M. Lewandowski i inni, Olsztyn 2016, str. 4

ORGANY KONTROLI PRZESTRZEGANIA PRAWA - przykłady

PROKURATURA

POLICJA

KRAJOWA RADA
RADIOFONII I
TELEWIZJI

NAJWYŻSZA IZBA
KONTROLI

GENERALNY
INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH

CENTRALNE BIURO
ANTYKORUPCYJNE

KRAJOWA
ADMINISTRACJA
SKARBOWA

PROKURATURA

Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. 2016 poz. 177, t.j.)

Art. 1.

§ 1. Prokuraturę stanowią Prokurator Generalny, Prokurator Krajowy, pozostali zastępcy Prokuratora Generalnego oraz prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanego dalej „Instytutem Pamięci Narodowej”.

§ 2. Prokurator Generalny jest naczelnym organem prokuratury. Urząd Prokuratora Generalnego sprawuje Minister Sprawiedliwości. Prokurator Generalny musi spełniać warunki określone w art. 75 § 1 pkt 1–3 i 8.

§ 3. Prokuratorami powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury są prokuratorzy Prokuratury Krajowej, prokuratur regionalnych, prokuratur okręgowych i prokuratur rejonowych.

§ 4. Prokuratorami Instytutu Pamięci Narodowej są prokuratorzy Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanej dalej „Główną Komisją”, prokuratorzy oddziałowych komisji ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanych dalej „oddziałowymi komisjami”, prokuratorzy Biura Lustracyjnego oraz prokuratorzy oddziałowych biur lustracyjnych.

Art. 2. Prokuratura wykonuje zadania w zakresie ścigania przestępstw oraz stoi na straży praworządności.

ORGANY POMOCY PRAWNEJ

- przykłady

KRAJOWA IZBA
RADCÓW
PRAWNYCH

NACZELNA RADA
ADWOKACKA

RZECZNIK PRAW
OBYWATELSKICH

RZECZNIK PRAW
DZIECKA

RZECZNIK PRAW
KONSUMENTA

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Ustawa z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich
(Dz.U. 1987 nr 21 poz. 123, t.j.)

Art. 1.

1. Ustanawia się Rzecznika Praw Obywatelskich.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich, zwany dalej „Rzecznikiem”, stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz w innych aktach normatywnych, w tym również na straży realizacji zasady równego traktowania.

2a. W sprawach dzieci Rzecznik współpracuje z Rzecznikiem Praw Dziecka. 2b. W sprawach mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, 1479, 1629 i 1633) Rzecznik współpracuje z Rzecznikiem Małych i Średnich Przedsiębiorców.

3. W sprawach o ochronę wolności i praw człowieka i obywatela Rzecznik bada, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji, obowiązanych do przestrzegania i realizacji tych wolności i praw, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej.

MEDIACJE I POLUBOWNE ROZWIĄZYWANIE SPORÓW

„Mediacja to dobrowolne, poufne i niesformalizowane pozasądowe postępowanie w sprawach, w których możliwe jest zawarcie ugody, prowadzone między stronami (uczestnikami) określonego sporu przez osobę trzecią - bezstronnego mediatora celem doprowadzenia do ugodowego załatwienia tego sporu. W sprawach karnych mediacja ma na celu naprawienie wyrządzonych przestępstwem szkód materialnych i moralnych, pozwala pokrzywdzonemu na wyrażenie jego uczuć, oczekiwań i potrzeb. Sprawcy pozwala przejąć odpowiedzialność za skutki przestępstwa oraz podjąć związane z nią działania. Sprzyja trwałemu zakończeniu konfliktu lub jego załagodzeniu.”*

*Czy tylko sąd rozstrzygnie w sporze? Mediacja i sądownictwo polubowne (informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów) pod redakcją Agnieszki Rękas, str. 19

CEL MEDIACJI

- *„Celem mediacji jest wypracowanie rozwiązania satysfakcjonującego strony konfliktu, a nie ustalenie, kto ma rację w sporze. Mediacja służy załagodzeniu lub wygaszeniu konfliktu istniejącego między stronami, co jest tym łatwiejsze do osiągnięcia, że osoby dotychczas pozostające w konflikcie są równouprawnionymi partnerami w rozmowie, w poszukiwaniu rozwiązania dzielącego ich sporu. Nikt nie może narzucać stronom sposobu rozwiązania sporu, to same strony są odpowiedzialne za wynik mediacji.” (Czy tylko sąd rozstrzygnie w sporze? Mediacja i sądownictwo polubowne (informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów) pod redakcją Agnieszki Rękas, str. 19.*

MEDIACJE C.D. - przykłady

W SPRAWACH
CYWILNYCH

W SPRAWACH
KARNYCH

W SPRAWACH
RODZINNYCH

MEDIACJE W
SPRAWACH
GOSPODARCZYCH I
PRAWA PRACY

MEDIACJA W SPRAWACH CYWILNYCH I RODZINNYCH

- Pani A. Rękas we wspomnianym Informatorze wymienia następujące sprawy cywilne i rodzinne w jakich prowadzona może być mediacja:
- • zapłatę, • zniesienie współwłasności, • dział spadku, • podział majątku wspólnego, • należności ze stosunku pracy, • rozstrzygnięcie o istotnych sprawach rodziny, • zaspokojenie potrzeb rodziny, • alimenty, • ustalenie kontaktów z dzieckiem, sposobu sprawowania władzy rodzicielskiej, • kontaktów z dziećmi, • spraw majątkowych podlegających rozstrzygnięciu w wyroku orzekającym rozwód lub separację, miejsce zamieszkania dziecka, • sposób i harmonogram kontaktów z dzieckiem, zarówno osobistych, jak i z użyciem innych technik komunikacyjnych (telefonicznych i internetowych), w tym określenia zasad pokrywania ich kosztów, • sposób kontaktów z dzieckiem przez pozostałych członków rodziny, • udział w rozstrzyganiu o istotnych sprawach dziecka, w szczególności w zakresie wyboru szkoły, profilu nauki, opieki zdrowotnej, • zasad wychowawczych i systemu wartości przekazywanych dziecku, • zasad pokrywania kosztów utrzymania i wychowania dziecka.
- *Czy tylko sąd rozstrzygnie w sporze? Mediacja i sądownictwo polubowne (informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów)* pod redakcją Agnieszki Rękas, str. 22.

SĄDOWNICTWO POLUBOWNE I ARBITRAŻ

„Przez sądownictwo polubowne/arbitraż należy rozumieć przewidziany przez prawo sposób rozstrzygania sporów przez tzw. sąd polubowny – organ, który nie jest sądem powszechnym (państwowym), a jego uprawnienie do działania wynika z umowy stron. Sądy polubowne to instytucje niepaństwowe, funkcjonujące poza systemem sądownictwa powszechnego, przewidziane do rozstrzygania sporów cywilnych i gospodarczych. Arbitraż odznacza się większą prostotą postępowania, jest mniej sformalizowany.”*

*Czy tylko sąd rozstrzygnie w sporze? Mediacja i sądownictwo polubowne (informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów) pod redakcją Agnieszki Rękas, str. 63

FORMY DZIAŁANIA SĄDÓW POLUBOWNYCH

„Sądy polubowne mogą być powoływane przez strony dla rozstrzygnięcia określonego sporu i są to tzw. sądy ad hoc (powołane do rozstrzygnięcia konkretnego sporu) albo funkcjonują jako sądy stałe (zorganizowane instytucjonalnie, działające w różnych formach prawnych, w tym jako spółki handlowe, fundacje i stowarzyszenia). Stałe sądy polubowne z reguły działają przy izbach gospodarczych, stowarzyszeniach i fundacjach zajmujących się problematyką gospodarczą. Sąd powołany do rozstrzygnięcia konkretnego sporu, przestaje istnieć po spełnieniu swojej roli. (...) Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga zgody stron wyrażonej specjalną umową, zw. zapisem na sąd polubowny.”*

*Czy tylko sąd rozstrzygnie w sporze? Mediacja i sądownictwo polubowne (informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów) pod redakcją Agnieszki Rękas, str. 64-65.

KONSULTACJE SPOŁECZNE

„Konsultacje społeczne są sposobem uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkną – bezpośrednio lub pośrednio – skutki proponowanych przez administrację działań. Konsultacje społeczne to proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. W ramach konsultacji przedstawiciele władz mogą przedstawiać obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych (ich zmiany lub uchwalania nowych), inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie i pracę obywateli, wysłuchiwać ich opinii na ten temat oraz informować o ostatecznych decyzjach, które zostaną podjęte.”*

*Poradnik. Co to są konsultacje społeczne? –strona internetowa Portalu organizacji pozarządowych - <https://poradnik.ngo.pl/co-to-sa-konsultacje-spooleczne>

KONSULTACJE PUBLICZNE

Zgodnie z informacjami podanymi na stronie internetowej Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii (<https://www.mpit.gov.pl/strony/ministerstwo/wspolpraca-z-organizacjami-pozarządowymi/konsultacje-publiczne/>):

Konsultacje publiczne służą uwzględnieniu opinii społeczeństwa obywatelskiego w procesie stanowienia prawa. Do najważniejszych **korzyści** z prowadzenia konsultacji należą:

- lepsze rozpoznanie stanowisk różnych grup odbiorców proponowanego rozwiązania,
- poprawa rozwiązania będącego przedmiotem konsultacji,
- nowe propozycje rozwiązań,
- upowszechnienie informacji o prowadzonych działaniach i większa akceptacja społeczna.

Zasady prowadzenia konsultacji publicznych zostały określone w Wytycznych do przeprowadzania oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego.

METODY PROWADZENIA KONSULTACJI PUBLICZNYCH

Metody prowadzenia konsultacji publicznych do wykorzystania przy konsultacjach projektów rządowych:

- konsultacje pisemne za pomocą platformy on-line,
- tradycyjne metody konsultacji pisemnej,
- spotkania konsultacyjne (otwarte, dla uczestników konsultacji pisemnych, wysłuchania publiczne),

Na podstawie: <https://www.rcl.gov.pl/book/252-wybrane-metody-prowadzenia-konsultacji-publicznych>

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA I NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE

- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz.U. 2015 poz. 1255, t.j.) – zwana dalej Ustawą;
- Zgodnie z art. 1 w/w ustawy określa ona zasady udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, a także zasady realizacji zadań z zakresu edukacji prawnej.
- Zgodnie z art. 11 ust. 1 Ustawy, Powiat powierza połowę punktów do prowadzenia adwokatom i radcom prawnym z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, a połowę organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego, zwanej dalej „organizacją pozarządową”, z przeznaczeniem na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. Jeżeli iloraz liczby punktów i liczby dwa stanowi liczbę niecałkowitą, zaokrągla się ją w górę do liczby całkowitej. Poszczególne Starostwa powiatowe zajmują się zatem organizacją Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego.

NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA – CO OBEJMUJE?

Zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy, Nieodpłatna pomoc prawna obejmuje:

- 1) poinformowanie osoby fizycznej, zwanej dalej „osobą uprawnioną”, o obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądownoadministracyjnym lub
  - 2) wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, lub
  - 3) sporządzenie projektu pisma w sprawach, o których mowa w pkt 1 i 2, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądownoadministracyjnym, lub
  - 3a) nieodpłatną mediację, lub
  - 4) sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym oraz poinformowanie o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową.
2. Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmuje spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE – CO OBEJMUJE?

Zgodnie z art. 3a ust. 1 Ustawy, Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu, w tym, w razie potrzeby, sporządzenie wspólnie z osobą uprawnioną planu działania i pomoc w jego realizacji. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje w szczególności porady dla osób zadłużonych i porady z zakresu spraw mieszkaniowych oraz zabezpieczenia społecznego.

2. Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje również nieodpłatną mediację

KOMU PRZYSŁUGUJE NIEODPŁATNA POMOC PRAWNA I NIEODPŁATNE PORADNICTWO OBYWATELSKIE?

Ustawa w art. 4 ust. 1 stanowi, iż nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie przysługują osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Nadto, zgodnie z art. 4 ust 2 Ustawy, osoba uprawniona, przed uzyskaniem nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, składa pisemne oświadczenie, że nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Oświadczenie składa się osobie udzielającej nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącej nieodpłatne poradnictwo obywatelskie.

KTO UDZIELA PORAD PRAWNYCH ?

Zgodnie z art. 5. ust. 1, nieodpłatnej pomocy prawnej udziela osobiście adwokat lub radca prawny, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach z ich upoważnienia aplikant adwokacki lub aplikant radcowski.

Dalej ustawodawca w ust. 2 stwierdza, iż przed udzieleniem nieodpłatnej pomocy prawnej można zażądać od osoby uprawnionej okazania dokumentu stwierdzającego tożsamość.

Adwokat lub radca prawny może z ważnych powodów odmówić udzielenia nieodpłatnej pomocy prawnej, informując osobę uprawnioną o innych punktach, w których udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, na obszarze powiatu (art. 5 ust. 3 Ustawy). Zgodnie z art. 5 ust. 4 Ustawy, w przypadku stwierdzenia, że przedstawiony przez osobę uprawnioną problem nie może być rozwiązany w całości albo części poprzez udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej, w szczególności stwierdzenia, że problem nie ma wyłącznie charakteru prawnego, adwokat lub radca prawny informują osobę uprawnioną o możliwościach uzyskania innej stosownej pomocy w jednostkach nieodpłatnego poradnictwa, wskazanych na liście sporządzanej przez starostę, o której mowa w art. 8a ust. 1.

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ I PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO W POWIECIE NOWOSĄDECKIM

- **Budynek byłego Liceum Ogólnokształcące im. A. Grottgera w Grybowie, Rynek 4**

punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego: od poniedziałku do piątku 9.00 - 13.00
punkt nieodpłatnej pomocy prawnej: od poniedziałku do piątku 13.00 - 17.00

- **Liceum Ogólnokształcące im. M. Skłodowskiej-Curie w Starym Sączu, ul. Partyzantów 15**

punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego: od poniedziałku do piątku 9.00 - 13.00
punkt nieodpłatnej pomocy prawnej: od poniedziałku do piątku 13.00 - 17.00

- **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Krynicy-Zdroju, ul. Nadbrzeżna 3, pokój nr 63**

punkt nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego: od poniedziałku do piątku 9.00 - 13.00
punkt nieodpłatnej pomocy prawnej: od poniedziałku do piątku 13.00 - 17.00

- **Zespół Szkół i Placówek w Piwnicznej-Zdroju, ul. Zdrojowa 1**

punkt nieodpłatnej pomocy prawnej: od poniedziałku do piątku 9.00 - 13.00

- **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. W. S. Reymonta w Tęgoborzy, Tęgoborze 193**

punkt nieodpłatnej pomocy prawnej: od poniedziałku do piątku 13.00 - 17.00

- **Starostwo Powiatowe w Nowym Sączu, ul. Jagiellońska 33, pokój nr 113** punkt nieodpłatnej pomocy prawnej: od poniedziałku do piątku 16.00 - 20.00